

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane.

TER INFORMATIE

Aan

de minister

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief voorgenen wijzigingen percentages
belasting- en invorderingsrente

Datum

14 september 2023

Notanummer

2023-0000204211

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. Beslisnota's

Aanleiding

Bij de beantwoording van het schriftelijke overleg van 26 juni 2023¹ heeft u aan de Tweede Kamer toegezegd om hen te informeren over de uitkomst van de heroverweging van de rentepercentages voor de belasting- en invorderingsrente. In deze Kamerbrief wordt invulling gegeven aan deze toezegging en wordt de Kamer geïnformeerd over de voorgenen wijziging van de percentages.

Beslispunten

- We adviseren u om akkoord te gaan met de bijgevoegde Kamerbrief. Indien u akkoord bent, verzoeken wij u om de Kamerbrief te ondertekenen.
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

In deze Kamerbrief wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de gewijzigde percentages voor de belastingrente, die per 1 januari 2024 gaan gelden. U bent akkoord gegaan met deze gewijzigde percentages in de beslisnota van 13 juni 2023. De wijziging van het besluit belasting- en invorderingsrente waarmee dit (juridisch) wordt geregeld maakt onderdeel uit van het Eindejaarsbesluit 2024.

17.09.23
A. H. de Vries
A. H. de Vries
M. de Vries

Percentage:	Per 1 januari 2024	Percentages o.b.v. huidige ECB-rente (4,50% per 20 september)
Vpb	ECB-rente + 5,5% (minimum: 5,5%)	10%
Belastingrente overige middelen	ECB-rente + 3% (minimum: 4,5%)	7,5%
Overige rente toeslagen	Bevriezen op 4%	4%
Invorderingsrente	Bevriezen op 4%	4%

¹ Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 158.

(inclusief toeslagen)		

In de beslisnota van 13 juni 2023 bent u geïnformeerd over de tijdelijke aard van deze wijzigingen:

- Op dit moment kan er geen verdere invulling worden gegeven aan het doel om de percentages van de invorderingsrente en de belastingrente meer naar elkaar toe te laten bewegen.
- Dit komt voort uit het feit dat het op dit moment uitvoeringstechnisch niet mogelijk is om te differentiëren tussen het rentepercentage voor de belastingmiddelen waarop dit percentage van toepassing is, en het rentepercentage voor toeslagen.
- Omdat het niet wenselijk wordt geacht dat de invorderingsrente voor toeslaggerechtigden stijgt, is er voor gekozen om tijdelijk één percentage te hanteren van 4 procent voor alle middelen.
- Zoals eerder aan u gecommuniceerd blijkt uit een recent uitgevoerde quickscan dat de differentiatie ook niet per 2025 mogelijk is, maar op zijn vroegst in 2026. Ook een implementatie per 2026 is IV-technisch onzeker. Er is een uitvoeringstoets aangevraagd die hier meer helderheid over moet geven.
- Indien onverhoopt inderdaad vertraging op zou treden, dan zou dit mogelijk tot een tegenvaller kunnen leiden op ontvangsten uit invorderingsrente over uitstaande coronaschulden (ter indicatie: indien de implementatie pas per 1-1-2028 mogelijk zou blijken, dan dalen de geraamde meeropbrengsten uit hoofde van invorderingsrente over coronaschulden met ca. € 40 mln cumulatief). Dit zou in beginsel in de Financiënbegroting ingepast moeten worden.

Zodra meer duidelijkheid is over het moment waarop differentiatie tussen percentages in de invorderingsrente mogelijk is, wordt u hierover nader geïnformeerd.

Communicatie

Uw woordvoerder is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum	Titel doc.	Toelichting
5-4-2023	Beslisnota-stasFB- Percentages belasting- en invorderingsrente en bijdrage FIN-1 aan rijksbrede problematiek	
14-4-2023	Beslisnota-StasFB- Vervolg belasting- en invorderingsrente nota	
13-6-2023	Beslisnota-stasFB- Voorlopig geen differentiatie tussen	

**HEDEN – IVM VOORJAARSBESLUITVORMING
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Financieel-
Economische Zaken

nota

Percentages belasting- en invorderingsrente en bijdrage
FIN-1 aan rijksbrede problematiek

Persoonsgegevens

Aanleiding

Naar aanleiding van nota d.d. 15 februari jl. heeft u (minister en stas F&B) inzake het renteniveau belastingrente vennootschaps- en bronbelasting (Belastingrente Vpb)¹ ingestemd met de optie om deze rente vooralsnog vast te zetten op 8%. Deze nota is het ambtelijk advies ten aanzien van het besluit over wel/niet verhogen van de belasting- en invorderingsrente bij de integrale voorjaarsbesluitvorming (VJN). Daarnaast hebt u ingestemd met de nota van 8 maart 2023 waarin de verhoging van de Belastingrente Vpb als mogelijke bijdrage voor de rijksbrede dekkingsopgave. De voorliggende nota geeft een andere optie voor de rijksbrede bijdrage.

Deze nota bevat drie onderdelen:

- a) De wijziging van de wet- en regelgeving van de belasting- en invorderingsrente (bir) om te komen tot een beter uitlegbare systematiek voor de bir;
- b) Een voorstel tot invulling van de budgettaire bijdrage vanuit FIN-1 van circa € 100 mln. aan rijksbrede problematiek;
- c) Opties om voor de volgende kabinetsperiode tot alternatieve budgettaire behandeling van de bir/niet belastingontvangsten (NBO) te komen, mogelijk via de Studiegroep Begrotingsruimte (SBR). Dit acht FIN-1 nodig gezien de potentieel grote toekomstige tegenvallers op de nbo die niet inpasbaar zijn binnen de FIN-begroting.

Datum
5 april 2023

Notanummer
2023-0000091715

Bijlagen
1. Beslisnota 15 februari 2023
2. Beslisnota 8 maart 2023

Verder licht deze nota de koppeling van (de recente verhoging van) de ECB herfinancieringsrente (ECB-rente) op de diverse bir-rentes toe alsmede de link met de nieuwe CEP-renteraming. Tevens wordt toegelicht hoe de bir-renteverhogingen uitwerken op burgers en diverse typen bedrijven.

Beslispunt

- Stemt u (minister, stas F&B & stas T&D) in met het als volgt aanpassen van de bir-percentages en de systematiek. Dit leidt tot een meevaller van € 175 mln., waarvan FIN-1 € 75 mln. afdraagt aan het generale beeld en € 100 mln. inzet om een stap te zetten richting een beter uitlegbaar systeem van de bir met convergerende rentes.
 - Belastingrente Vpb: aanpassen van ECB-rente + 8% (met minimum van 8%) naar ECB-rente + 5,5% (minimum van 5,5%).
 - Belastingrente overige belastingmiddelen: aanpassen van ECB-rente + 2,25% (minimum van 4%) naar ECB-rente + 2,25% (minimum van 4,5%, en percentage voortaan afronden op halven i.p.v. helen).

06.04.23
 Deels
 akkoord
 met klein
 amendement
 Maximaal
 +4%
 Akkoord

¹ Het percentage van 8% geldt ook voor de tijdelijke solidariteitsbijdrage.

- o Invorderingsrente alle belastingmiddelen: aanpassen ECB-rente + 2,25% (minimum van 4%²) naar ECB-rente + 2,25% (minimum van 4,5%, en percentage voortaan afronden op halven i.p.v. helen).
 - o Invorderingsrente toeslagen: aanpassen ECB-rente + 2,25% (minimum van 4%) naar vast percentage van 4%.
- Aandachtspunt is dat het op korte termijn nog niet mogelijk is te differentiëren tussen invorderingsrente bij enerzijds toeslagen en anderzijds belastingen. Een uitvoeringstoets zal duidelijkheid moeten geven over per wanneer dit wel kan.
- In de tussentijd zal ófwel de invorderingsrente toeslagen mee moeten bewegen met belastingmiddelen (met budgettaire meeropbrengsten) ofwel de invorderingsrente belastingen met toeslagen (met budgettaire derving).
- Stemt u (allen) voorts in met het inzetten van een nbo-meevaller uit de vrijgevallen reservering stroomlijnen boetebeleid (€ 30 mln.) ter aanvulling van de FIN1-bijdrage van de bovengenoemde bir-meevaller (€ 70 mln.) om tot een FIN-1 bijdrage aan rijksbrede problematiek van € 100 mln. struc te komen?

Akkoord

→ graag 2504

Wanneer komt toets

Kernpunten

Ad A: Een beter uitlegbare systematiek belasting- en invorderingsrente

- Het voorstel betekent een aanpassing van de belasting- en invorderingsrente met als doel het beperken van de stijging van de percentages en het verkleinen van de verschillen in de huidige systematiek. **De bir-percentages en minimumpercentages van het voorstel kunnen aangepast worden op basis van uw input om al dan niet verder te convergeren en al dan niet te divergeren tussen belasting- en invorderingsrente.** FEZ adviseert om bij aanpassingen de minimumpercentages te verhogen om zo het budgettaire risico bij dalende ECB-rente te mitigeren.
- 16 maart jl. is de ECB-rente verhoogd tot 3,5%. Omdat de bir aan de ECB-rente is gekoppeld, zouden de bir-renten op basis van de **huidige wettelijke bir-systematiek (zie ook bijlage II)** als volgt stijgen:
 - o De belastingrente Vpb zou per 1 maart 2023 van 8% naar 10,5% zijn gestegen (maar besloten is deze tot de voorjaarsbesluitvorming te bevriezen op 8%) en stijgt per 1 september van 10,5% naar 11,5%.
 - o De belastingrente overige belastingmiddelen stijgt per 1 juli van 4% naar 6%.
 - o De invorderingsrente (te vergoeden) stijgt per 1 juli van 4% naar 6%.
 - o De invorderingsrente (te ontvangen) stijgt per 1 januari 2024 naar 5% i.p.v. de voorziene 4%.
- De budgettaire meevaller van het volgen van de huidige wetssystematiek bedraagt € 175 mln. in 2028 (bijlage I licht de budgettaire impact bij huidige systematiek toe). Voor deze raming is de CEP-raming van de korte rente gebruikt, die in 2025 daalt naar circa 3% en in 2026 naar circa 2,5% en daarna tot en met 2028 stabiel blijft. In de berekeningen is verondersteld dat het reeds per 2024 mogelijk is te differentiëren tussen toeslagen en belastingen in de invorderingsrente; de kans is - gezien de IV-impact - echter groot dat dit niet haalbaar is.
- Het niet volgen van de wettelijke systematiek kan worden uitgelegd als een intensivering. In dit voorstel is de bijdrage aan rijksbrede problematiek € 75 mln. v.d. totale meevaller (totale bijdrage rijksbrede problematiek in dit voorstel is € 100 mln.). € 100 v.d. meevaller wordt ingezet voor een betere uitlegbare bir-systematiek.

Wanneer naar 4% verschil niet lopen.

Waarom laag het k.

Maakt

² De door de Belastingdienst in rekening gebrachte invorderingsrente is tijdelijk verlaagd vanwege corona en bedraagt momenteel 2%, per 1 juli 2023 3% en volgt per 1 januari 2024 weer de normale systematiek.

- Bijlage II bevat een uitgebreide uitleg en schematisch overzicht van de huidige wettelijke systematiek van de belasting- en invorderingsrente.
- Bijlage III bevat verder cijfers van de ontvangen en vergoede belasting- en invorderingsrente naar belastingmiddel, en voor de Vpb specifiek nog aantallen en type bedrijven die belastingrente betalen.
- Het rekenen van belasting- en invorderingsrente op zichzelf is goed te rechtvaardigen vanwege de prikkelwerking voor het tijdig en juist indienen van de aangifte (belastingrente) en tijdig betalen van belastingschulden (invorderingsrente).
- Echter, de forse verhoging van de bir-percentages als gevolg van de huidige systematiek zijn moeilijk uitlegbaar en doen geen recht aan de signalen van ondernemers en burgers dat de in rekening te brengen percentages hoog zijn en nu meer het karakter van boeterente hebben.
- De kritiek op de hoge percentages wordt versterkt omdat vooral belastingrente veel vaker in rekening wordt gebracht dan wordt vergoed.
- Daarbij is het politiek en maatschappelijk moeilijk uit te leggen dat Vpb-belastingplichtigen voordat de aanslag is opgelegd een percentage van 8% (huidige rente) belastingrente verschuldigd zijn, terwijl het percentage invorderingsrente dat voor hen geldt op het moment dat zij de vastgestelde belastingschuld niet tijdig betalen, 4% (huidige rente) bedraagt.
- Verder is moeilijk uit te leggen waarom voor de Vpb 8% belastingrente verschuldigd is en voor andere typische ondernemersbelastingen zoals de omzetbelasting en loonheffingen 4%.
- Gegeven bovenstaande overwegingen adviseren wij om een eerste stap te zetten om de uitlegbaarheid van de bir te verbeteren, de percentages te convergeren en minder sterk te laten stijgen dan uit de huidige systematiek zou volgen. Daarnaast adviseren wij om de vier verschillende peildata voor de bir-percentages terug te brengen naar één enkele peildatum begin januari, zodat slechts eenmaal per jaar de percentages aangepast worden.
- Voor de invorderingsrente op toeslagen stellen we voor deze te houden op 4%, omdat de aard van de schuld en de aard van de doelgroep een andere benadering rechtvaardigt.
- De voorgestelde wijziging (zie beslispunt) heeft tot gevolg dat alle bir-percentages na instemming met het beslispunt worden afgerond op halve procenten. Dit is een wijziging ten opzichte van de huidige systematiek. In de huidige systematiek wordt de belastingrente overige middelen en de invorderingsrente afgerond op hele procenten.
- Het verlagen van het minimum percentage belastingrente Vpb van 8% naar 5,5% en tegelijkertijd het verhogen van het minimum percentage voor belastingrente overige middelen en de invorderingsrente (m.u.v. toeslagen) van 4% naar 4,5% kan mogelijk in de toekomst een extra tegenvaller (ten opzichte van de huidige systematiek) opleveren van maximaal circa € 70 mln., welke conform de begrotingsregel specifiek ingepast moet worden. Dit risico voltrekt zich bij een ECB-rente van 0%.
- Door convergentie van de bir-percentages is het mogelijk dat burgers geraakt worden door de verhoging van de bir-percentages voor de overige belastingmiddelen, omdat het minimumpercentage stijgt van 4% naar 4,5%.
- Afhankelijk van uw besluit en de afstemming met de toeslagdepartementen (ook over de dekking) adviseren wij u de Kamer over de richting te informeren. Eerder is door het kabinet toegezegd dat eventuele toekomstige wijzigingen aan de Kamer zullen worden voorgelegd. Op deze wijze kan de Kamer tijdig kennisnemen van eventuele wijzigingen in de percentages van de belasting- en

invorderingsrente.³ Aanvullend is toegezegd dat tijdig aan de Kamer zal worden voorgelegd hoe het kabinet verder wil omgaan met de belasting- en invorderingsrente na afloop van de coronanoodmaatregelen (de rentepercentages en de systematiek).⁴

- Als tijdens de voorjaarsbesluitvorming wordt besloten dat het wenselijk is toch andere percentages te laten gelden, moet worden onderzocht hoe en per wanneer dat uitvoeringstechnisch te regelen is. Het kost namelijk enige tijd om een nieuw percentage in werking te laten treden vanwege de berekeningssystematiek van de bir en het proces van opleggen van aanslagen.
- Ook dient een verandering in de systematiek van het vaststellen van de percentages te worden verwerkt in het Besluit belasting- en invorderingsrente. Afwijking van de wettelijke percentages zonder grondslag daarvoor zorgt voor complicaties in de uitvoering. Onderzocht moet worden hoe groot die complicaties precies zijn, en of die uitvoerbaar zijn of niet. Het aanpassen van het Besluit belasting- en invorderingsrente duurt enkele maanden. Per welke datum de nieuwe percentages in werking kunnen treden, moet worden beoordeeld met een Uitvoeringstoets.
- De wijzigingen van rentes hebben ook effect op begrotingen van andere toeslagende departementen. Hierover moet n.a.v. van uw reacties interdepartementaal overleg plaatsvinden.
- Als wordt besloten het percentage invorderingsrente voor de toeslagen te laten verschillen van het percentage invorderingsrente voor overige schulden, is hiervoor een wetwijziging nodig. Een verschillend percentage aan invorderingsrente voor toeslagen ten opzichte van het percentage voor de belastingen vergt een ingrijpende IV-aanpassing die niet op korte termijn te realiseren valt (de invoeringsdatum moet blijken uit de uitvoeringstoets).
- Belasting- en invorderingsrente kan zowel in rekening worden gebracht als worden vergoed. Bij de belastingrente is het op dit moment uitvoeringstechnisch niet mogelijk om te differentiëren in percentage. Bij de invorderingsrente is dit wel mogelijk. Hiertoe is momenteel ook overgegaan vanwege de coronaschulden. Het in rekening te brengen percentage is tijdens corona verlaagd en wordt nu stapsgewijs verhoogd, terwijl het te vergoeden percentage hetzelfde is gebleven.

Ad B: Budgettaire bijdrage t.b.v. rijksbrede problematiek

- Financiën heeft een aandeel van structureel 90-100 mln in het voorjaar. Het voorliggend besluit (zie beslispunt 1) leidt tot een meevaller van € 70 mln. structureel ipv 175 mln.
- Het voorstel voor de stroomlijning/ harmonisering van boetes moet nog ter beslissing aan u worden voorgelegd. De stroomlijning/harmonisering kan budgetneutraal worden doorgevoerd, door naast het verlagen van de maximale verzuimboetes, de boetepercentages in het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst (BBBB) te verhogen. Indien de beoogde stroomlijning/harmonisering van boetes budgetneutraal ingevoerd wordt, valt de huidige reservering van € 35 mln. vrij. Door hiervan € 30 mln. te benutten voor het rijksbrede beeld komt de totale bijdrage van FIN-1 uit de niet-belastingontvangsten op circa € 100 mln.
- Nu structurele meevallers inboeken (ongeacht scenario) heeft ook nadelen: vroeg of laat zal rente ook weer dalen, wat zal leiden tot (substantiële) budgettaire tegenvallers, die qua draagkracht de Financiënbegroting te boven gaan. Met andere woorden: een toekomstige rentedaling die zou leiden tot een tegenvaller

³ Kamerstukken II 2019/20, 35457, nr. 8, p. 15.

⁴ Kamerstukken II 2019/20, 35457, nr. 10.

van bijvoorbeeld € 175 mln. die onmogelijk zonder pijn binnen de FIN-begroting kan worden ingepast. Vandaar het voorstel onder Ad C.

- Gegeven de rijksbrede budgettaire problematiek en de wens om de bir te laten convergeren heeft dit voorstel (beslispunt 1 en 2) onze voorkeur boven andere ombuigingen.

Ad C: Verkennen mogelijkheid alternatieve budgettaire behandeling van de bir/NBO via de SBR

- De behandeling van de bir aan de uitgavenkant van de begroting levert soms ingewikkelde dilemma's op. Op middellange termijn kan overwogen worden of deze systematiek nog gewenst is, bijvoorbeeld gezien de intrinsieke band met de belastingontvangsten. Daarom stellen wij voor om alternatieve budgettaire behandeling van de bir/NBO via de studiegroep begrotingsruimte te onderzoeken. Naast de huidige behandeling kan gedacht worden aan overheveling naar het lastenkader of generale behandeling.

Bijlage I: budgettaire gevolgen

A: Budgettaire impact bij ongewijzigd beleid i.c. bestaande huidige wetssystematiek (in mln. euro's, + is meevaller, - is tegenvaller)

NB: in de berekeningen is verondersteld dat het reeds per 2024 mogelijk is te differentiëren tussen toeslagen en belastingen in de invorderingsrente; de kans is echter groot dat dit niet haalbaar is. Een uitvoeringstoets zal hierover uitsluitel moeten bieden.

Budgettaire impact op de FIN-1 begroting⁵

(in mln. €) ⁶	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Belastingrente Vpb	€ 20 (10,5% 1 juli, 11,5% 1 sep)	€ 100 (11%)	€ 110 (10,5%)	€ 110 (10,5%)	€ 105 (10,5%)	€ 105 (10,5%)
Belastingrente (Overige)	€ 20 (6%)	€ 55 (5%)	€ 50 (5%)	€ 55 (5%)	€ 50 (5%)	€ 50 (5%)
Invorderingsrente (te vergoeden)	€ -5 (6%)	€ -5 (5%)	€ -5 (5%)	€ -5 (5%)	€ -5 (5%)	€ -5 (5%)
Invorderingsrente (te ontvangen)	€ 0 (n.v.t.)	€ 10 (5%)	€ 20 (5%)	€ 20 (5%)	€ 25 (5%)	€ 25 (5%)
Totaal	€ 35	€ 160	€ 175	€ 180	€ 175	€ 175

Budgettaire impact toeslagen⁷

(in mln. €) ⁸	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Invorderingsrente (te vergoeden)	€ -1 (6%)	€ -1 (5%)	€ -1 (5%)	€ -1 (5%)	€ -1 (5%)	€ -1 (5%)
Invorderingsrente (te ontvangen)	€ 0 (n.v.t.)	€ 3 (5%)	€ 4 (5%)	€ 4 (5%)	€ 4 (5%)	€ 5 (5%)
Totaal	€ -1	€ 2	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3

Budgettaire impact coronaschulden⁹

(in mln. €) ¹⁰	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Invorderingsrente 1-1-2024 (te ontvangen)	€ 0 (n.v.t.)	€ 5 (5%)	€ 10 (5%)	€ 20 (5%)	€ 20 (5%)	€ 5 (5%)
Totaal	€ 0	€ 5	€ 10	€ 20	€ 20	€ 5

In zowel de raming van scenario A als scenario B zitten onzekerheden

- Er is een grote mate van onzekerheid dat de ECB-rente 3,5% incidenteel en 2,4% structureel blijft. De raming gaat hier wel vanuit. De raming is gebaseerd op de meerjarige CEP-raming van de herfinancieringsrente.
- Naast het rentepercentage zijn de realisaties afhankelijk van conjunctuur en betalingsgedrag en daarmee onzeker. Voorbeeld: een vertraging in de groeiende conjunctuur kan een volledige omslag in de rente veroorzaken, omdat na afloop

⁵ Budgettaire impact v.d. per saldo meevaller (exclusief mee- en tegenvaller belasting- en invorderingsrente voor toeslagen en coronaschulden).

⁶ Bedragen afgerond naar 5 mln.

⁷ De verhoging van de invorderingsrente resulteert in meevaller voor de SZW, VWS en BZK begroting.

⁸ Bedragen afgerond naar mln.

⁹ Met DGRB is afgesproken dat autonome effecten op de invorderingsrente over de coronaschuld generaal zijn.

¹⁰ Bedragen afgerond naar 5 mln.

van het belastingjaar geen vennootschapsbelasting meer zal worden bijbetaald op de maandelijks ingeschatte voorschotten, maar hooguit nog worden terugbetaald.

B: Budgettaire impact van geadviseerde rentevoorstel (in mln. + is meevaller, - is tegenvaller)¹¹

Budgettaire impact op de FIN-1 begroting¹² en percentages belasting- en invorderingsrente bij geadviseerd rentevoorstel (gebaseerd op de CEP-raming van de korte rente van het CPB)

(in mln. €) ¹³	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Belastingrente Vpb (ontvangen/vergoeden)	€ 8 9% per 1 juli	€ 25 8,5%	€ 12 8%	€ 4 8%	€ 1 8%	€ 0 8%
Belastingrente overige (ontvangen/vergoeden)	€ 22 6% per 1 juli	€ 69 5,5%	€ 62 5%	€ 57 5%	€ 53 5%	€ 52 5%
Invorderingsrente (te vergoeden)	€ -3 6% per 1 juli	€ -8 5,5%	€ -7 5%	€ -7 5%	€ -8 5%	€ -7 5%
Invorderingsrente (te ontvangen)	€ 0 2% 1 jan, 3% 1 juli	€ 15 5,5%	€ 20 5%	€ 21 5%	€ 24 5%	€ 25 5%
Vrijval reservering stroomlijnen boetemaxima	€ 0	€ 5	€ 15	€ 25	€ 30	€ 30
Totaal	€ 27	€ 105	€ 103	€ 101	€ 100	€ 100

Budgettaire impact toeslagen

(in mln. €) ¹⁴	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Invorderingsrente (te vergoeden)	€ 0 6% per 1 juli	€ 0 4%	€ 0 4%	€ 0 4%	€ 0 4%	€ 0 4%
Invorderingsrente (te ontvangen)	€ 0 2% 1 jan, 3% 1 juli	€ 0 4%	€ 0 4%	€ 0 4%	€ 0 4%	€ 0 4%
Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Budgettaire impact coronaschulden¹⁵

(in mln. €) ¹⁶	2023	2024	2025	2026	2027	2028

¹¹ Scenario B kan op verschillende wijzen aangepast worden. Om tot een bepaalde budgettaire uitkomst te komen kunnen de rentepercentages aangepast worden.

¹² Budgettaire impact v.d. per saldo meevaller (exclusief mee- en tegenvaller belasting- en invorderingsrente voor toeslagen, coronaschulden en sociale fondsen).

¹³ Bedragen afgerond naar 5 mln.

¹⁴ Bedragen afgerond naar mln.

¹⁵ Met DGRB is afgesproken dat autonome effecten op de invorderingsrente over de coronaschuld generaal zijn.

¹⁶ Bedragen afgerond naar 5 mln.

Invorderingsrente (te ontvangen)	€ 0 2% 1 jan, 3% 1 juli	€ 5 5,5%	€ 14 5%	€ 23 5%	€ 19 5%	€ 7 5%
Totaal	€ 0	€ 5	€ 14	€ 23	€ 19	€ 7

Bijlage II: Systematiek belasting- en invorderingsrente

Tabel I: huidige systematiek belasting- en invorderingsrente

Belastingsoort	Berekeningswijze	Peildata	Invoeringsdata
Belastingrente Vpb	ECB-rente vermeerderd met 8% (minimum van 8%) ¹⁷	1 januari en 1 juli	1 maart en 1 september (8 weken na peildata)
Belastingrente : overige belastingen	ECB-rente vermeerderd met 2,25% (maximale stijging en daling van 2%) (minimum van 4%)	eind april en eind oktober	1 juli en 1 januari (8 weken na peildata)
Invorderingsrente uitgaven: alle belastingmiddelen (te vergoeden)	ECB-rente vermeerderd met 2,25% (minimum van 4%, maximale stijging en daling van 2%)	eind april en eind oktober	1 juli en 1 januari (8 weken na peildata)
Invorderingsrente ontvangsten: alle belastingmiddelen (te ontvangen)	ECB-rente vermeerderd met 2,25% (minimum van 4%, maximale stijging en daling van 2%) ¹⁸	eind april en eind oktober	1 juli en 1 januari (8 weken na peildata)

Tabel II: voorgestelde aanpassing in de systematiek belasting- en invorderingsrente

Belastingsoort	Berekeningswijze	Peildata	Invoeringsdata
Belastingrente Vpb	ECB-rente vermeerderd met 5,5% (minimum van 5,5%)	1 januari	1 maart (8 weken na peildata)
Belastingrente : overige belastingen	ECB-rente vermeerderd met 2,25% (maximale stijging en daling van 2%) (minimum van 4,5% + afronding op halve procenten i.p.v. helen)	1 januari	1 maart (8 weken na peildata)
Invorderingsrente uitgaven: alle belastingmiddelen (te vergoeden)	ECB-rente vermeerderd met 2,25% (minimum van 4,5%, afronding op halve procenten i.p.v. helen, maximale stijging en daling van 2%)	1 januari	1 maart (8 weken na peildata)
Invorderingsrente ontvangsten: alle belastingmiddelen (te ontvangen)	ECB-rente vermeerderd met 2,25% (minimum van 4,5%, afronding op halve procenten i.p.v. helen, maximale stijging en daling van 2%)	1 januari	1 maart (8 weken na peildata)

¹⁷ In nota d.d. 15 februari is besloten om de belastingrente voor de Vpb vast te zetten op 8% totdat het definitieve besluit om de rente al dan niet vast te zetten is meegenomen in de rijksbrede integrale voorjaarsbesluitvorming en het verhogen cf. de huidige regelgeving op te nemen als besparingsoptie in de beleidsbrief.

¹⁸ In verband met COVID een stapsgewijze verhogingen vanaf 0,01% naar de oude systematiek per 1-1-2024 ((1-1-2023 t/m 30-6-2023 2% en 1-7-2023 t/m 31-12-2023 3%)

Huidige systematiek belasting- en invorderingsrente

Belastingrente Vpb

- Als een aanslag door toedoen van een belastingplichtige niet tijdig of juist kan worden vastgesteld (bijv. door een te late aangifte), wordt belastingrente in rekening gebracht. Pas bij het opleggen van de aanslag is sprake van een geformaliseerde belastingschuld. Tot aan dat moment (+ de betalingstermijn) kan belastingrente in rekening worden gebracht. Als de vastgestelde belastingschuld vervolgens niet op tijd wordt *betaald*, wordt invorderingsrente in rekening gebracht.
- De belastingrente voor de Vpb is gekoppeld aan de wettelijke rente voor handelstransacties.
- Deze rente wordt tweemaal per jaar vastgesteld, op basis van de "*meest recente rente voor basisherfinancieringstransacties van de ECB voor de eerste kalenderdag van het betreffende halfjaar*", vermeerderd met 8 procentpunten.¹⁹
- De wettelijke rente op handelstransacties is per 1 januari 2023 gelijk aan 10,5% (2,5% (ECB-rente) + 8% (minimum percentage)). Voor de belastingrente wordt dit percentage gehanteerd met twee maanden "vertraging". Het percentage van 10,5% zou voor de belastingrente derhalve zijn gaan gelden met ingang van 1 maart 2023.
- In de nota d.d. 15 februari is echter besloten om de belastingrente voor de Vpb voorlopig vast te zetten op 8% en bij voorjaarsbesluitvorming een besluit te nemen over alle belasting- en invorderingsrente percentages.
- De rente voor basisherfinancieringstransacties is donderdag 16 maart door de ECB verhoogd van 3% naar 3,5%. Het ligt dus in de reden dat de wettelijke rente voor handelstransacties op 1 juli 2023 zal worden vastgesteld op 3,5% (tenzij de rente op zeer korte termijn wordt verhoogd of verlaagd). Het nieuwe percentage zal vanaf 1 september 2023 gaan gelden voor de belastingrente, tenzij anders wordt besloten. Uitgaande van een ECB-rente van 3,5% zal de rente dan stijgen naar 11,5%.

Belastingrente overige belastingmiddelen

- Als een aanslag door toedoen van een belastingplichtige niet tijdig of juist kan worden vastgesteld (bijv. door een te late aangifte), wordt belastingrente in rekening gebracht. Pas bij het opleggen van de aanslag is sprake van een geformaliseerde belastingschuld. Tot aan dat moment (+ de betalingstermijn) kan belastingrente in rekening worden gebracht. Als de vastgestelde belastingschuld vervolgens niet op tijd wordt *betaald*, wordt invorderingsrente in rekening gebracht.
- De belastingrente voor de overige belastingmiddelen is gekoppeld aan de wettelijke rente voor niet-handelstransacties.²⁰
- Deze rente wordt tweemaal per jaar bij AMvB vastgesteld, op basis van de rente voor basisherfinancieringstransacties van de ECB (peildatum eind april), vermeerderd met 2,25 procentpunten.
- Voor de wettelijke rente voor niet-handelstransacties geldt voorts dat:
 - Deze alleen wordt vastgesteld als er een significante wijziging is geweest (namelijk meer dan 1% ten opzichte van de rente hoe die luidde);
 - De rente per vaststelling niet met meer dan 2% mag stijgen of dalen;
 - De rente wordt afgerond op hele procenten; en
 - De rente minimaal 4% is.
- Het is aannemelijk dat de wettelijke rente voor niet-handelstransacties per 1 juli 2023 (peildatum eind april) hoger wordt vastgesteld (minimaal 5%, maximaal 6%) en dat de belastingrente voor de overige belastingmiddelen derhalve vanaf dat moment wordt verhoogd. De huidige ECB-rente van 3,5% resulteert in een stijging naar 6%.

¹⁹ Zie artikel 1, onderdeel b, van het Besluit belasting- en invorderingsrente en artikel 6:120, tweede lid, BW.

²⁰ Zie artikel 1, onderdeel a, van het Besluit belasting- en invorderingsrente, artikel 6:120, eerste lid, BW en het Besluit vaststelling wettelijke rente.

Invorderingsrente (alle belastingmiddelen, inclusief toeslagen)

- Invorderingsrente geldt vanaf het moment van het opleggen van de aanslag en wordt kort gezegd gerekend als de betalingstermijn van een belastingsschuld is verlopen ("er wordt niet op tijd betaald").
- De invorderingsrente is gekoppeld aan de wettelijke rente voor niet-handelstransacties.
- Deze rente wordt tweemaal per jaar bij AMvB vastgesteld, op basis van de rente voor basisherfinancieringstransacties van de ECB (peildatum eind april), vermeerderd met 2,25 procentpunten.
- Voor de wettelijke rente voor niet-handelstransacties geldt voorts dat:
 - Deze alleen wordt vastgesteld als er een significante wijziging is geweest (namelijk meer dan 1% ten opzichte van de rente hoe die luidde);
 - De rente per vaststelling niet met meer dan 2% mag stijgen of dalen;
 - De rente wordt afgerond op hele procenten; en
 - De rente minimaal 4% is.
- Om o.a. ondernemers met coronaschulden te ondersteunen volgt het percentage invorderingsrente tot 1 januari 2024 een apart regime. Het percentage bedraagt op dit moment 2%, per 1 juli 2023 3% en per 1 januari 2024 wordt weer aangesloten bij het belastingrenteregime (zoals voorafgaand aan corona ook het geval was).
- Het is zeer aannemelijk dat de wettelijke rente voor niet-handelstransacties per 1 juli 2023 hoger wordt vastgesteld (minimaal 5%, maximaal 6%) en dat de belastingrente voor de overige belastingmiddelen (en dus de invorderingsrente) derhalve vanaf dat moment ook wordt verhoogd. De huidige ECB-rente van 3,5% resulteert (bij gelijk blijvende rentestand) in een stijging van naar 6% per 1 juli 2023. Voor te vergoeden invorderingsrente heeft dat direct effect, voor de in rekening te brengen invorderingsrente vanaf 1 januari 2024 (omdat vanaf dat moment ook voor dat percentage weer wordt aangesloten bij het belastingrenteregime).

Bijlage III: Cijfers belasting- en invorderingsrente

- o In onderstaande tabellen is aangegeven hoeveel belasting- en invorderingsrente door de Belastingdienst wordt ontvangen en vergoed, dus daadwerkelijk is gerealiseerd. De cijfers hebben betrekking op 2022. Hieruit blijkt dat het grootste deel van de ontvangsten aan belastingrente betrekking heeft op de VPB (340 mln van in totaal 672 mln aan ontvangen rente). Ook aan de kant van de te vergoeden belastingrente is de VPB het grootste middel (39 mln van in totaal 123 mln aan te vergoeden rente).

Tabel: Ontvangen en te vergoeden belastingrente 2022 (naar belastingsoort in mln. €).

Middel	Ontvangsten belastingrente		Vergoede belastingrente	
	Bedrag	Percentage	Bedrag	Percentage
inkomstenbelasting	132	21%	28	23%
vennootschapsbelasting	341	54%	39	32%
omzetbelasting	50	8%	26	21%
loonbelasting	10	2%	4	3%
overig	19	3%	9	7%
premies volksverzekeringen	75	12%	17	14%
Totaal Financiën begroting +sociale fondsen	627	100%	123	100%

- o Voor invorderingsrente geldt eveneens dat het grootste deel van de ontvangsten betrekking heeft op de VPB. Vanwege de tijdelijk verlaagde invorderingsrente in 2022 liggen de ontvangsten in dit jaar overigens een stuk lager dan de komende jaren.

Tabel: Ontvangen en te vergoeden invorderingsrente 2022 (naar belastingsoort in mln. €)*

Middel	Ontvangsten invorderingsrente		Vergoede invorderingsrente	
	Bedrag	Percentage	Bedrag	Percentage
inkomstenbelasting	6	17%	5	26%
vennootschapsbelasting	9	26%	2	10%
omzetbelasting	6	17%	3	14%
loonbelasting	3	9%	0	1%
overig	7	20%	7	34%
Premies volksverzekeringen	4	11%	3	15%
Totaal Financiën begroting +sociale fondsen	35	100%	21	100%

*exclusief toeslagen en de extra ontvangsten over het aflossen van Coronaschulden

Belastingrente VPB aantallen en type ondernemers:

- Voor de VPB (het grootste belastingmiddel in de ontvangsten belastingrente) is in kaart gebracht om welke aantallen bedrijven het gaat. Voor de overige middelen en invorderingsrente is vergelijkbare informatie niet (direct) beschikbaar. Op dit moment wordt wel onderzocht of en op welke termijn vergelijkbare cijfers opgesteld kunnen worden voor de belastingrente overige middelen en invorderingsrente.

Cijfers belastingrente VPB

- In 2022 waren er circa 235.000 bedrijven die belastingrente afdroegen over de Vpb en in de toekomst (mogelijk) te maken krijgen met de hogere rente. Dit betreft 40% van alle bedrijven die Vpb verschuldigd waren in 2022.²¹
- Circa 215.000 bedrijven (92%) van de 235.000 bedrijven die belastingrente Vpb verschuldigd waren betreft het MKB.
- Per onderneming werd er in 2022 gemiddeld 1500 euro per onderneming op jaarbasis afgedragen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

²¹ Over de bronbelasting zijn geen vergelijkbare cijfers beschikbaar, maar gaat het om zeer kleine aantallen.

TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Financieel-
Economische Zaken

Persoonsgegevens

nota

Vervolg belasting- en invorderingsrente nota

Datum

14 april 2023

Notanummer

2023-0000097600

Bijlagen

1. Beslisnota d.d. 5 april ;

Aanleiding

In reactie op onze beslisnota d.d. 5 april jl. heeft u, stas F&B, aangegeven "akkoord, met een klein amendement" te zijn. De wijziging die u voorstelt is, om de "opslag" bij de ECB-rente bij het percentage belastingrente Vpb maximaal 4% te laten bedragen i.p.v. de voorgestelde +5,5%. Deze aanpassing resulteert - gegeven de huidige budgetsystematiek- in een budgettair probleem van circa € 62 mln waar dekking voor- nodig is. Hieronder zijn een aantal dekkingsmogelijkheden opgenomen, de nieuwe percentages zijn vetgedrukt en groen gearceerd. Graag vernemen wij wat uw voorkeur heeft.

16.04.23

Beslispunten

- Uw amendement resulteert in het volgende scenario: Belastingrente Vpb: aanpassen van ECB-rente + 8% (met minimum van 8%) naar ECB-rente + 5,5% + 4% (minimum van 5,5%).
 - a. De genoemde budgettaire opgaaf ad € 62 mln. kan gedekt worden door het verhogen van de **belastingrente (overige belastingmiddelen)** en **invorderingsrente (alle belastingmiddelen, inclusief Coronaschulden, behalve toeslagen)** van ECB-rente + 2,25% (minimum van 4%) naar ECB-rente + 2,25% + 3,25% (minimum van 4,5% en percentages voortaan afronden op halven i.p.v. helen). Deze aanpassing levert € 75 mln. op. NB: een variant met een dekkingsopbrengst van precies € 62 mln. is praktisch niet mogelijk. De vrijval reservering verzuimboetes vormt de sluitpost (zie tabel op p2).
 - b. De genoemde budgettaire opgaaf kan ook gedekt worden door de **belastingrente vpb** ook aan te passen naar ECB-rente + 5,5% + 4,5% (minimum van 5,5%) en de **belastingrente (overige belastingmiddelen)** van ECB-rente + 2,25% (minimum van 4%) naar ECB-rente + 2,25% + 3% (minimum van 4,5% en percentages voortaan afronden op halven i.p.v. helen) en **invorderingsrente (alle belastingmiddelen, inclusief Coronaschulden, behalve toeslagen)** van ECB-rente + 2,25% (minimum van 4%) naar ECB-rente + 2,25% + 4% (minimum van 4,5% en percentages voortaan afronden op halven i.p.v. helen). Deze aanpassing levert € 80 mln. op. Omdat we afronden op halven, komt de belastingrente VPB met de huidige eerste ramingen uit op 4,5%. We gaan nog een uitvoeringstoetsopstellen, waarmee gekeken wordt welke gevolgen er voor de uitvoering optreden door deze wijziging.

Handwritten notes: "b Akkoord" and "Muc" with arrows pointing to the text.

Ter achtergrond:

- Zoals ook blijkt uit de notitie van 5 april jl. -zie bijgevoegd- zal via de huidige wettelijke systematiek het percentage voor de invorderingsrente per 1 januari 2024 stijgen, waarschijnlijk naar een percentage van 5% of 6% (afhankelijk van de ontwikkeling van de ECB-rente voor basisherfinancieringstransacties). Dit percentage is nu nog verlaagd vanwege de coronaschulden. In de voorstellen die nu voorliggen, is ook sprake van een stijging van de invorderingsrente.
- Dit kan mogelijk tot maatschappelijke aandacht en weerstand leiden bij belastingplichtigen. In het vragenuur van 11 april is de oploop van de invorderingsrente ook aan de orde gesteld.
- In optie b wordt een additionele stijging van de invorderingsrente (ten opzichte van de belastingrente) voorgesteld. Beleidsmatig kan een hogere invorderingsrente (ten opzichte van de belastingrente) worden uitgelegd, omdat deze rente wordt gerekend op een bedrag aan belasting dat reeds verschuldigd is geworden. Het is daarom makkelijker om te voorkomen dat invorderingsrente verschuldigd is, dan om te voorkomen dat belastingrente moet worden betaald, door tijdig de belastingschuld te voldoen. Hierbij is relevant dat op het moment dat de aanslag wordt opgelegd er al een proces aan is voorafgegaan zodat het feit dat er een aanslag komt -en in de regel ook hoe groot die zal zijn- geen verrassing is. Met andere woorden, de feiten bij de invorderingsrente zijn voor iedere belastingplichtige duidelijk. Vanaf dat moment mag er dan ook een financiële prikkel zijn om die aanslag tijdig te betalen.
- Een kanttekening hierbij is dat dit niet (of beperkter) opgaat voor personen met een laag doenvermogen of een beperkte betaalcapaciteit, vandaar dat we een uitzondering voor toeslagen voorstaan. Verder geldt dat een differentiatie tussen invorderingsrente toeslagen en invorderingsrente voor overige middelen waarschijnlijk op korte termijn niet realiseerbaar is.
- Een andere kanttekening is dat de verhoging van de invorderingsrente wel gaat gelden voor de IH, waar ook personen met een laag doenvermogen/lage betaalcapaciteit in zitten. We streven er sowieso naar de positie van burgers en bedrijven centraal te stellen in de systematiek van belasting- en invorderingsrentes. Met die bril kijken we bijvoorbeeld naar de invoeringsstrategieën van de Belastingdienst en Toeslagen. Hierbij wordt gekeken hoe onnodige schuldenoploop als gevolg van invorderingskosten zoveel als mogelijk voorkomen kan worden, bijvoorbeeld door juist een lagere in plaats van hogere invorderingsrente in rekening te brengen voor de IH.
- Op dit moment is er veel onbegrip en weerstand over de (relatieve) hoogte van de belastingrente bij de VPB, die op dit moment 4%-punt hoger is dan de overige belastingrentes; dat wordt met uw amendement teruggebracht tot een verschil dat uitlegbaar is. Uiteraard kan omgekeerd een verhoging van de belasting- en invorderingsrente (ten opzichte van de wettelijke rente) die primair om budgettaire redenen wordt doorgevoerd, mogelijk tot weerstand en bezwaren leiden bij belastingplichtigen en dus ook weer voor andere druk op de uitvoering.
- Ten slotte geldt dat het in algemene zin lastig is dat de huidige budgetsystematiek zo dominant is in het vaststellen van de belasting- en invorderingsrentes; dat zal in een bredere aanpak -bijvoorbeeld via de studiegroep Begrotingsruimte- nader worden gezien.

In onderstaande tabel zijn de budgettaire gevolgen van de twee varianten weergegeven. Hierbij is ook de variant uit de nota d.d. 5 april jl. opgenomen, waarin voor de Vpb de opslag bij de ECB-rente 5,5% bedraagt, waarmee de belastingrente voor overige middelen en invorderingsrente lager uit kan vallen dan in variant a en b.

Tabel: *Percentage belasting- en invorderingsrente bij bovenstaande opties t.o.v. het basispad (ongewijzigde bir-percentages) (2028)*

Rentesoort	Basispad	a	b	c
Belastingrente Vpb	10,5%	6,5%	7,0%	8,0%
Belastingrente overig	5,0%	6,0%	5,5%	5,0%
Invorderingsrente (exclusief toeslagen, inclusief coronaschulden)	5,0%	6,0%	6,5%	5,0%
Meevaller BIR (mln. euro)	175	75	80	70
Vrijval reservering verzuimboetes (mln. euro)	0	25	20	30

Politieke en bestuurlijke context

Naar aanleiding van de Kamerbrief van 23 februari 2023 over de aanpassing van het percentage van de belastingrente voor de Vpb en bronbelasting heeft de vaste commissie voor Financiën bij een schriftelijk overleg op 28 maart 2023 vragen gesteld. De beantwoording op deze vragen is voorzien na de voorjaarsbesluitvorming, zodat de conclusies met betrekking tot de percentages voor de belasting- en invorderingsrente hierin meegenomen kunnen worden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING

Aan

De minister van Financiën
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Voorlopig geen differentiatie tussen invorderingsrente
toeslagen en overige middelen

Datum

13 juni 2023

Notanummer

2023-0000143871

Bijlagen

1. Beslisnota 5 april 2023
2. Beslisnota 14 april 202

Aanleiding

Tijdens de voorjaarsbesluitvorming is, in reactie op onze beslisnota d.d. 14 april 2023, door u (stas FB) besloten dat de percentages belasting- en invorderingsrente dienen te worden aangepast. U heeft onder andere besloten het percentage invorderingsrente voor toeslagen anders vast te stellen dan het percentage invorderingsrente voor de overige middelen. Hierbij is aangegeven dat de uitvoerbaarheid van deze optie nog moest worden onderzocht. Uit het nadere onderzoek blijkt dat een differentiatie in percentages op termijn mogelijk is, maar niet al per 2024. Daarom zijn drie opties verkend hoe in de tussentijd met de hoogte van de invorderingsrente om te gaan. De scenario's zijn budgetneutraal voor de Financiën begroting vormgegeven, hetgeen betekent dat de bijdrage aan het rijksbrede beeld van € 100 mln. structureel door de renteaanpassingen in alle scenario's intact blijft. Daarnaast heeft de bevrozing van de invorderingsrente inzake uitstaande coronaschulden in het voorkeurscenario 1 een generaal effect, in de vorm van meeropbrengsten van incidenteel cumulatief € 40 mln., in plaats van de o.b.v. de beslisnota van 14 april verwachte € 160 mln.

04.07.23

Akhane

Mu

Beslispunt

- Wij adviseren u in te stemmen met scenario 1, het vastzetten van het percentage invorderingsrente voor alle middelen op 4%. Hiermee gaat de invorderingsrente niet terug naar het oorspronkelijke regime en wordt deze lager vastgesteld dan waartoe op 14 april jl. is besloten.
- Scenario's 2 en 3 zouden ertoe leiden dat de invorderingspercentages voor Toeslagen meebewegen met de ECB-rente en op basis van de huidige stand van de ECB-rente uitkomen op respectievelijk 7% en 8%. Dit kan per 1 januari 2024 echter anders zijn, afhankelijk van de ontwikkeling van de ECB-rente.
- Scenario 1 kan budgetneutraal voor de Financiën begroting worden vormgegeven door de opslag voor het percentage belastingrente voor de Vpb te verhogen met 1%-punt in 2024 en 2025, zodat dat uitkomt op ECB-rente + 5,5% (in plaats van ECB-rente + 4,5%).¹
- I.a.v. de coronaschulden betekent dit voorstel dat de eerder meeropbrengsten van cumulatief € 160 mln. alsnog € 120 mln. lager uitvallen (per saldo +€ 40 mln.). De eerder verwachte meevaller is derhalve lager.

ja

¹ Dit is zonder rekening te houden met de ontvangsten aan invorderingsrente over coronaschulden, die conform afspraak met DGRB generaal zijn (zie toelichting).

Kern

Tijdens de voorjaarsbesluitvorming (met de beslisnota d.d. 14 april jl.) is besloten tot de volgende aanpassingen:

Percentage:	Is nu:	Besluit 14 april 2023: ²	Verwacht percentage in 2028 ³ (o.b.v. CEP-rente van 2,5%)	Rente bij huidige ECB-rente ⁴ (4% per 21 juni 2023)
Vpb	ECB-rente + 8% (minimum: 8%)	ECB-rente + 4,5% (minimum: 5,5%)	7%	8,5%
Belastingrente overige middelen	ECB-rente + 2,25% (minimum: 4%)	ECB-rente + 3% (minimum: 4,5%)	5,5%	7%
Invorderingsrente behalve toeslagen	ECB-rente + 2,25% (minimum: 4%)	ECB-rente + 4% (minimum: 4,5%)	6,5%	8%
Invorderingsrente toeslagen	ECB-rente + 2,25% (minimum: 4%)	Bevriezen op 4%	4%	4%

Echter is gebleken dat het uitvoeringstechnisch (voorlopig) niet mogelijk is om meer dan één percentage te hanteren voor de invorderingsrente. Voor de periode 1 januari 2024 tot het moment waarop differentiatie mogelijk is, zijn de volgende drie scenario's verkend:

1. Vanaf 1 januari 2024 tot het moment waarop differentiatie mogelijk is wordt het percentage invorderingsrente **voor alle middelen** vastgezet op 4%, hetgeen gedekt kan worden door de opslag voor het percentage belastingrente Vpb te verhogen met 1%-punt in 2024 en 2025 (dus ECB-rente + 5,5%), of
2. Vanaf 1 januari 2024 tot het moment waarop differentiatie mogelijk is, volgt het percentage invorderingsrente **voor alle middelen** het oude basispad (met andere woorden, de systematiek zoals die nu ook is zonder aanvullend beleid, dus ECB-rente + 2,25%). Dit kan gedekt worden door de opslag voor het percentage belastingrente Vpb te verhogen met 0,5%-punt in 2024 en 2025 (dus ECB-rente + 5%), of
3. Het percentage invorderingsrente wordt **voor alle middelen** aangepast naar het percentage dat gaat gelden voor belastingen volgens de besluitvorming van 14 april jl. (dus ECB-rente + 4%).

De eerste twee scenario's leiden tot generale derving van € 120 mln. cumulatief ten opzichte van het besluit uit het voorjaar (+€ 160 mln. cumulatief) omdat in

² Beslisnota d.d. 5 april 2023 Percentages belasting- en invorderingsrente.

³ In deze kolom wordt gerekend met de te verwachten ECB-rente in 2028. Naar verwachting neemt dat rentepercentage (dat per 21 juni 2023 4% bedraagt) de komende jaren weer af, naar 3% in 2024 en ongeveer 2,5% in 2025 en verder. De genoemde percentages zijn indicatief en gebaseerd op de CEP-raming van de ontwikkeling van de korte rente door het CPB in 2024 en 2025. De uiteindelijke percentages kunnen echter fluctueren en zijn afhankelijk van de hoogte van de ECB-rente.

⁴ De ECB-rente bedraagt ten tijde van schrijven van deze nota 4%. Het percentage dat zal gelden per 1 januari 2024 is afhankelijk van de ECB-rente op de peildatum 31 oktober 2023.

deze scenario's de invorderingsrente over coronaschulden naar beneden wordt bijgesteld. De FIN1-bijdrage aan het rijksbrede beeld van € 100 mln. structureel, waartoe dit voorjaar besloten is, blijft in alle scenario's volledig intact.

Hieronder zijn de scenario's schematisch weergegeven, waarbij afwijkingen ten opzichte van het besluit van 14 april 2023 zijn gemarkeerd:

Percentage:	Besluit 14 april 2023 ⁵ :	Scenario 1:	Scenario 2:	Scenario 3:
Vpb	ECB-rente + 4,5% (minimum: 5,5%)	ECB-rente + 5,5% (minimum: 5,5%)	ECB-rente + 5,0% (minimum: 5,5%)	ECB-rente + 4,5% (minimum: 5,5%)
Belastingrente overige middelen	ECB-rente + 3% (minimum: 4,5%)	ECB-rente + 3% (minimum: 4,5%)	ECB-rente + 3% (minimum: 4,5%)	ECB-rente + 3% (minimum: 4,5%)
Invorderingsrente behalve toeslagen	ECB-rente + 4% (minimum: 4,5%)	Bevriezen op 4%	ECB-rente + 2,25% (minimum: 4%)	ECB-rente + 4% (minimum: 4,5%)
Invorderingsrente toeslagen	Bevriezen op 4%	Bevriezen op 4%	ECB-rente + 2,25% (minimum: 4%)	ECB-rente + 4% (minimum: 4,5%)

Toelichting

Rentesystematiek o.b.v. besluitvorming 14 april jl.

- Het doel van de aanpassing waartoe 14 april 2023 is besloten, is een beter uitlegbare systematiek van de belasting- en invorderingsrente (bir) door het verkleinen van de verschillen tussen de percentages belastingrente en tussen het percentage belastingrente en het percentage invorderingsrente. In vergelijking met de huidige systematiek leidt de aanpassing voor de Vpb tot een lager rentepercentage en voor de overige middelen en de invorderingsrente tot een hoger percentage, maar alles bij elkaar bezien is sprake van een beperking van de stijging van de percentages.
- Met de aanpassing leveren we vanuit FIN1 een bijdrage aan het rijksbrede beeld van € 100 mln. structureel. Daarnaast wordt € 100 mln. ingezet ter verkleining van de verschillen tussen de percentages binnen de bir. Dit is conform de afspraken van de nota's d.d. 5 en 14 april (in de bijlage opgenomen).
- Relevant is dat het percentage in rekening te brengen invorderingsrente door het coronabeleid nu nog is bevroren op 2%, per 1 juli naar 3% gaat en dat per 1 januari 2024 weer wordt aangesloten bij het "oorspronkelijke regime". Daar wordt nu in scenario's 1 en 3 van afgeweken.
- Zoals te zien in bovenstaand schema was het doel om het percentage invorderingsrente voor toeslagen vanaf 1 januari 2024 te bevriezen op 4%. Hierbij is reeds opgemerkt dat het naar verwachting op korte termijn nog niet mogelijk was te differentiëren tussen invorderingsrente bij enerzijds toeslagen en anderzijds belastingen.

Geen differentiatie op de invorderingsrente mogelijk t/m 2025

- Inmiddels is helaas duidelijk dat differentiatie op dit punt per 2024 inderdaad onmogelijk is. De Belastingdienst gaat namelijk over op een nieuw inningslandschap en een aanpassing in het oude systeem is niet mogelijk. Alle

⁵ Zie bijlage nota d.d. 14 april 2023.

middelen worden afzonderlijk gemigreerd naar het nieuwe landschap. Differentiatie in percentages is pas mogelijk op het moment het betreffende middel is overgezet naar het nieuw inningslandschap. Afhankelijk van de voortgang van de realisatie van het nieuwe landschap, zal dat voor Toeslagen niet eerder dan per 1 januari 2026 gerealiseerd kunnen worden.

- Uiteraard is het wenselijk om zo snel mogelijk tot de differentiatie over te kunnen gaan. Derhalve blijven wij met de uitvoering in gesprek om te monitoren dat uw besluit met prioriteit wordt meegenomen in het nieuwe inningslandschap.
- De wetwijziging die het juridisch mogelijk moet maken de invorderingsrente voor toeslagen los vast te stellen van invorderingsrente voor de belastingen wordt op dit moment opgesteld en zal worden voorgelegd voor een Uitvoeringstoets.
- Eerder is aan u (stas TD) voorgelegd om in het Belastingplan 2024 een wetwijziging op te nemen die het mogelijk maakt de invorderingsrente voor toeslagen los vast te stellen van invorderingsrente voor de belastingen. Gezien het feit dat deze loskoppeling niet al per 2024 geïmplementeerd kan worden stellen wij voor om deze wijziging niet in Belastingplan 2024 op te nemen, maar voor te bereiden voor het Belastingplan 2025.
- Alle drie de genoemde scenario's kunnen budgetneutraal⁶ worden vormgegeven voor de Financiënbegroting ten opzichte van de besluitvorming (scenario 1 hierboven correspondeert met de dekking onder hetzelfde nummer hieronder, scenario 2 met de dekking onder punt 2, etc.):
 1. Invorderingsrente op 4% in 2024 en 2025 kan worden gedekt door de opslag op het rentepercentage voor de Vpb te verhogen met 1%-punt in 2024 en 2025. Het belastingrentepercentage voor de Vpb wordt dan ECB-rente + 5,5% (in plaats van ECB-rente + 4,5%).
 2. Invorderingsrente op 5% in 2024 en 2025 kan worden gedekt door de opslag op het belastingrentepercentage voor de Vpb te verhogen met 0,5%-punt in 2024 en 2025. Het percentage belastingrente voor de Vpb wordt dan ECB-rente + 5% (in plaats van ECB-rente + 4,5%).
 3. Scenario 3 heeft geen budgettair effect op de Financiënbegroting ten aanzien van de eerdere beslissing. Wel leidt scenario 3 tot extra ontvangsten voor de toeslagendepartementen.
- De invorderingsrente met betrekking tot de toeslagen betreft het beleid en de begrotingen van de toeslagdepartementen (BZK, SZW en VWS). Ook de toeslagdepartementen hebben aangegeven voorstander te zijn van bevriezen van de invorderingsrente op 4%.
- Het voordeel van scenario 1 is dat het percentage dat op 1 januari gaat gelden voor de invorderingsrente – onder andere over toeslagen en coronaschulden – vast komt te staan op 4%, en niet afhankelijk is van de (onzekere) ontwikkeling van de ECB-rente tot 1 januari. Hierover kan aan de Kamer en buitenwereld dan reeds zekerheid worden geboden. Dit geeft echter in de huidige ramingen wel een negatief effect op de inkomsten.
- Het percentage belasting- en invorderingsrente dat gaat gelden in scenario 2 is afhankelijk van de hoogte van de ECB-rente op de peilmomenten 31 oktober 2023 en 31 oktober 2024, en dus nog niet met zekerheid aan te geven op dit moment. We nemen in de raming aan dat de ECB-rente de komende jaren lager ligt dan nu, op basis van de CEP-raming van de ontwikkeling van de korte rente door het CPB in 2024 en 2025. Bij het genoemde percentage voor de invorderingsrente van 5% in scenario 2 is uitgegaan van een ECB-rente van 3% op 31 oktober 2023. Bij de actuele

⁶ De FIN1-bijdrage aan het rijksbrede beeld tot € 100 mln. structureel blijft ongewijzigd in de drie scenario's.

ECB-rente (4%) zou het genoemde percentage evenwel op 6% uitkomen, en bij een eventuele nieuwe verhoging door de ECB zelfs op 7%.

- De opslag van 4% op de ECB-rente van scenario 3 zou leiden tot een percentage invorderingsrente **voor alle middelen** van (volgens de raming) 7% op 1 januari 2024.⁷ Dit lijkt ons in ieder geval voor toeslagen onwenselijk en strookt ook niet met uw besluit hieromtrent. Ook voor belastingplichtigen in de IH en ondernemers met coronaschulden is 7% een hoog percentage. Het percentage voor de invorderingsrente zou, gelet op de huidige stand van de ECB-rente, per 1 januari 2024 aanmerkelijk hoger kunnen uitkomen dan geraamd.
- Bovenstaande overwegingen leiden tot ons advies voor scenario 1 te kiezen.

Budgettaire gevolgen

- De scenario's zijn budgetneutraal voor de Financiënbegroting vormgegeven, wat betekent dat de bijdrage van FIN1 van structureel € 100 mln. per jaar volledig intact blijft.
- Naast deze bijdrage zou de besluitvorming van 14 april jl. leiden tot extra ontvangsten aan invorderingsrente over openstaande coronaschulden van € 160 mln. cumulatief⁸ (zie tabel). De verhoging van de invorderingsrente van 4% naar 7% zou namelijk ook gaan gelden voor de rente over coronaschulden, waardoor er meeropbrengsten optreden.
- In scenario 1 en 2 wordt de invorderingsrente tijdelijk vastgezet op 4% en 5% respectievelijk, waardoor deze meeropbrengsten grotendeels teniet worden gedaan. In scenario 1 zijn de meeropbrengsten over coronaschulden cumulatief nog € 40 mln., en in scenario 2 nog € 85 mln.
- Ter vergelijking: in het basispad (de meeropbrengsten indien de bestaande rentesystematiek überhaupt niet aangepast zou zijn), zouden de meeropbrengsten ca. € 60 mln. cumulatief bedragen (scenario "niets doen").

Tabel: Budgettair effect op ontvangsten invorderingsrente over coronaschulden (x mln. euro)

	2024	2025	2026	2027	2028	cumul
<i>Meeropbrengsten of besluitvorming 14 april</i>	13	32	52	45	17	160
<i>Meeropbrengsten in voorliggende scenario's</i>						
<i>Scenario 1</i>	0	0	10	20	9	40
<i>Scenario 2</i>	5	12	26	29	12	85
<i>Scenario 3</i>	0	0	0	0	0	0

Politieke risico's en communicatie

Na het zomerreces wordt de Kamer geïnformeerd over uw beslissing. Hierbij wordt medegedeeld welk scenario komt te gelden van 1 januari 2024 totdat differentiatie mogelijk is tussen invorderingsrente toeslagen en invorderingsrente overige middelen. Ook wordt het toekomstige doel geschetst, overeenkomstig uw beslissing van 14 april 2023 en 5 april 2023 (bijgesloten als bijlage).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

⁷ Bij het genoemde percentage van 7% is uitgegaan van een ECB-rente van 3% op het peilmoment 31 oktober 2023, op basis van de CEP-raming van de ontwikkeling van de korte rente door het CPB in 2024 en 2025.

⁸ Conform afspraak met DGRB zijn deze generaal.